

uplatňuje zmatky dle Šu 281 čís. 5, 9 písm. a) tr. ř. v právu a bylo proto uznati, ježto se nelze obejít bez nového hlavního přeličení, dle Šu 5 zákona ze dne 31. prosince 1877 čís. 3 ř. z. pro rok 1878 tak jak shora uvedeno, aniž by bylo potřebí obírat se dalšími ve zmateční stížnosti uplatňovanými zmatky.

Poněvadž pak tytéž příčiny, na nichž se zakládá toto opatření zrušovacího soudu k dobru G-ovu, prospívají také spoluobžalovanému M-ovi, slušelo i ohledně něho podle Šu 290 tr. ř. uznati právem tak, jak shora uvedeno. Pakli by u nového hlavního přeličení soud nalézací zjistil, že obžalovaný G. na návod stejně do věci zasvěceného M-a vystavil Heleně K-ové a Marii D-ové ono potvrzení o původu látek v úmyslu a s vědomím shora pod c) vyličeným, tu dlužno podotknouti, že ukrytí odcizených věcí netvoří skutkové podstaty nadřizování podle Šu 214 (307) tr. zák., nýbrž vždy a to i pro případ, kdyby úmysl pachatelův se nesl k zatajení pŕtahů, ku objevení pachatele neb činu sloužících, skutkovou podstatu speciálních norem Šu 185 případně 464 tr. zák. Tak nauka a rozhodnutí Vid. sb. č. 3565 a 4494 a Sb. n. s. č. 586/21, odchylně Vid. sb. č. 4382/17 a Sb. n. s. č. 78.

Čís. 1986.

Lichva (cís. nař. ze dne 12. října 1914, čís. 275 ř. zák.).

Pojem »po živnostensku« (Š 4 odstavec první zákona) není v žádné souvislosti s předpisy živnostenskými. Není třeba, aby čin byl předsevzat u provozování nějaké živnosti, ani opakování činu; stačí takové spáchání činu, z něhož je zřejmý úmysl pachatelův, by si častějším opakováním zjednal zdroj příjmů.

Podkladem lichvy úvěrové (Š 1—3 zákona) jest právní jednání úvěrní v nejširším smyslu, t. j. takové, při němž vzájemné plnění neděje se současně, nýbrž časově odděleně; spadá sem i peněžní zápůjčka, zastřená formou prodeje věci s právem zpětné její koupě.

(Rozh. ze dne 14. května 1925, Zm II 35/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 12. listopadu 1924, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem lichvy podle Šu 4 odstavec první cís. nař. ze dne 12. října 1914, čís. 275 ř. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Odůvodněna jest zmateční stížnost, pokud označuje rozsudek z důvodu Šu 281 čís. 9 a), případně 10 tr. ř. právně pochybeným. Obžaloba zněla v tomto případě na lichvu věcnou dle Šu 4 odstavec první cís. nař. o lichvě z roku 1914. Již výrok rozsudkový postrádá uvedení nezbytné náležitosti tohoto způsobu lichvy, by totiž čin byl prováděn po živnostensku. Jelikož však vada ta nebyla jako zmatek Šu 281 čís. 3 tr. ř.

uplatňována, nelze k ní z moci úřední hleděti. Důvody rozsudkové ovšem nepřehlížíjí této náležitosti a shledávají ji v tom, že, i když zůstala (lichva) omezena na tento případ, stala se při provozování živnosti (bankovní) a při jejím výkonu. Právem označuje stížnost rozsudek ve směru tom pochybeným. Co zákonodárce rozuměl pod pojmem »po živnostensku«, o tom vyslovují se motivy k cís. nařízení, uveřejněné ve »Wiener Zeitung« čis. 241 z 13. října 1914. Poukazují výslovně na to, že tento trestněprávní pojem není v žádné souvislosti s předpisy živnostenskými a že by bylo zcela nesprávným požadovati, by čin předsevzat byl u provozování nějaké živnosti. Nevyžaduje se ani opakování trestného činu. Stačí spáchání trestného činu, v němž zřejmě jeví se úmysl pachatelův, by si častějším opakováním zjednal zdroj příjmu, by tak mohl žít z lichvy zcela neb i jen částečně. S toho hlediska nalézací soud vůbec tohoto případu nezkoumal; tím, že se omezil na to, uvést na odůvodněnou ojedinělý čin pachatelův v souvislost s výkonem živnosti stěžovatelovy, postavil se zřejmě na stanovisko, jež, jak řečeno, motivy lichevního nařízení samy označují nesprávným.

Než, nehledíc k tomu, jeví se podřadění skutku pod předpis Šu 4 lichevního nařízení samo o sobě pochybeným. Dle zjištění rozsudku dojednáno bylo mezi obžalovaným a Helenou K-ovou poskytnutí zápůjčky ve výši 800 Kč na stavební losy K-ové v nom. hodnotě 1000 Kč proti zaplacení zápůjčky v 8 měsíčních splátkách po 140 Kč; proti vůli a úmyslu Heleny K-ové vystavil jí obžalovaný kupní (prodejní) listinu na stavební losy, dle níž losy, jemu Helenou K-ovou pro zápůjčku 800 Kč v zástavu dané, za peněz tento, z něhož skutečně vyplaceno bylo jen 520 Kč, koupil a jí je zase za 1200 Kč, splatných v 8 měsíčních splátkách po 140 Kč prodal. Na námitku K-ové při odevzdání kupní (prodejní) listiny, jak to přijde, že dostává prodejní listinu, když přece nechtěla losy prodati, odvětil obžalovaný dle zjištění rozsudku, to že jest pouze forma, na tom že nezáleží. Předpis Šu 4 lichevního nařízení má místo při právním jednání, jež má za předmět nabytí nebo zcizení nějaké věci nebo nějakého práva. Dle shora vyličeného skutkového stavu, jak rozsudkem byl zjištěn, nešlo však v tomto případě ve skutečnosti vůbec o zcizení, případně nabytí losů, nýbrž, jak se podobá, o smlouvu úvěrovou, o jaké jednájí §§y 1—2 lichevního nařízení, po případě o zastření tohoto obchodu zdánlivou smlouvou kupní o prodejní ve smyslu Šu 3 čis. 1 téhož nařízení. Podkladem lichvy úvěrové je právní jednání úvěrní v nejširším smyslu, to jest takové, při němž vzájemné plnění neděje se současně, nýbrž časově odděleně (víd. sb. 846, 3554 a j. v.). Jinak právní povaha smlouvy i předmět vzájemného plnění jsou zcela nerozhodny a náležejí tudíž ke smlouvám úvěrním kromě čisté zápůjčky peněžní i všeliké jiné smlouvy, mající též hospodářský účel, jako peněžní zápůjčka, tedy na příklad též zápůjčka zastřená formou prodeje věci s právem zpětné její koupě. Ve skutečnosti je to zápůjčka zajištěná zastavením věci (viz Miřička, Právnik 1915, seš. I.—III., zvláštní otisk strana 25—27). Bylo proto při správném právním posouzení zkoumati věc s hlediska §§ů 1—3 lichevního nařízení, ne s hlediska Šu 4. A jelikož prvuvedené trestní předpisy nečiní pá-

chánil lichvy po živnostensku předpokladem skutkové povahy lichvy, stala by se tím ovšem otázka správnosti dotyčného výroku rozsudku pro tento případ bezpředmětnou. Jelikož podřazení případu tak, jak zjištěn byl napadeným rozsudkem, pod § 4 čís. 1 nař. lich. jeví se neudržitelným, soud však případ s hlediska §§ů 1—3 téhož nařízení vůbec nezkoumal a neučinil potřebná skutková zjištění, by mohlo býti ihned ve věci rozhodnuto, bylo zmateční stížnosti obžalovaného vyhověti, napadený rozsudek zrušiti a za předpokladů Šu 288 čís. 3 tr. ř. vrátiti věc do první stolice k opětnému projednání a rozsouzení.

Čís. 1987.

Jen příspěvky, jež zaměstnavatel srazil svým zaměstnancům pro nemocenskou pokladnu ze mzdy, jsou statkem jemu »svěřeným« ve smyslu Šu 183 tr. zák., nikoliv ony, ohledně nichž prohlásil, že je bude platiti ze svého.

(Rozh. ze dne 14. května 1925, Zm II 74/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 16. ledna 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem zpronevěry podle §§ů 183, 184 tr. zák., zrušil napadený rozsudek ve výroku, jímž byl stěžovatel uznán vinným zpronevěrou peníze, převyšujícího 586 Kč 72 h, obžalovaného sprostil podle Šu 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby, že v době od 26. února 1921 do 9. března 1923 v B. dle zákona o nemocenském pojištění dělníků čís. 268/19 sb. z. a n. svěřených mu 3.921 Kč 91 h za sebou zadržel a si přivlastnil.

Důvody:

Zmateční stížnost napadá rozsudek jen potud, pokud obžalovaný uznán byl vinným i zpronevěřením částky 586 Kč 72 h převyšující, a následkem toho vyměřen mu byl trest dle vyšší sazby Šu 184 tr. zák., případně Šu 1 zákona čís. 471/21 sb. z. a n., domáhajíc se v tom směru sprostění a výměry trestu na tomto změněném podkladě. Uplatňuje tím zmatek podle Šu 281 čís. 9 a) tr. ř. Dovolává-li se zároveň zmatku Šu 281 čís. 11 tr. ř., jest v té příčině ovšem formálně pochybena, poněvadž změna trestní sazby podmíněna jest dle vlastních jejích vývodů jen částečným sprostěním, tedy nutným důsledkem případného vyhovění zmatku čís. 9 a) Šu 281 tr. ř. Ve směru tom jest však stížnost odůvodněna. Rozsudek odvozuje »svěření« jako zákonný předpoklad zpronevěry z předpisu článku XII. zákona o nemocenském pojištění, čís. 268/1919 sb. z. a n., dle něhož příspěvky, jež zaměstnavatel srazil zaměstnancům ze mzdy nebo služného, jsou statkem, zaměstnavateli svěřeným. Rozsudek sám zjišťuje sice výslovně, že z částky 4.508 Kč 63 h, jež okresní nemocenská pokladna vykazala jako nedoplatek obžalovaného z podílů jeho zaměstnanců, strhl obžalovaný zaměstnancům